

τοῦ καὶ τὰς 5 ἑπακτάς, ἅτινα ἀνεπτύσσοντο ὑπὸ τοῦ θεοκλήρου εἰς τοὺς Θεοσεβείας καταλήλως, περὶ ὧν βραδύτερον θέλομεν ἀναγράψει τινὰ ἐν τῇ 'Εστία.

A. M.

Ο ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ

Μυθιστορία 'Ιουλίου Κλαρετῆ.—Μετάφρασις Χ. Α.

Συνέχεια: Ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Z'.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Σαλλῦ συνέρρεον παρατηρῶντες καὶ σπουδάζοντες τὴν στάσιν τῶν δύο ἀντιπάλων, οἵτινες συνηντῶντο ἐκεῖ διὰ πρώτην φοράν, εἰς τὸ ὕψαιθρον. Ὁ ταγματάρχης ἔβαινεν εὐσταθῶς, ἀλλὰ μὲ τὸ περίφροντι αὐτοῦ ἦθος καὶ τὴν λεπτοφυῆ του κατασκευὴν ἐφάνετο οἰονεὶ κεκυρτωμένος ἀπέναντι τοῦ εὐρυστέρου καὶ θρασέως προγαστορος Γκαρούς. Ὁ ροδόκοκκινος Γκαρούς περιέστρεφεν ἅπληστα τὰ βλέμματα ὑπὸ τὰς πυκνάς ὄφρυς του. Μὲ τὸ σαρκῶδες καὶ κακίαν ἀποπνέον στόμα του ἐντὸς τῆς μιζοπολίου γενειάδος του, μὲ τὴν στερρὰν στάσιν, τοὺς πλατεῖς πόδας καὶ τὸ ἐπίσημον ἦθος του, ἐφάνετο ὡς κτηνέμπορος. Εἰς τὴν ἀπεχθῆ ὄψιν του, μειδιῶσαν ἐνταυτῶ καὶ φθογερὰν, ἐφαίνοντο συσσωρευμένοι πλεῖσται ὅσαι ἐπιθυμίαι· ἦσαν ὄρατὰ ἐπὶ τῆς ὄψεως ἐκείνης τῆς παμφάγου τὰ ἴχνη πασῶν τῶν λαϊμαργιῶν.

— Καὶ εἶνε ἐπαναστάτης αὐτὸς ὁ κύριος; ἐσυλλογίζετο ὁ Βερδιέ. "Α μπα!.. Εἶνε σκύλος βραχύσωμος, ὅστις ὑποκρίνεται τὸν λύκον. Τίποτε ἄλλο..

Τὸ θέαμα ἔτερπε τὸν Δυκάν. Ἐσκέπτετο ὡς ἐρασιτέχνης τῶν ρητορικῶν πυγμαχιῶν τίς ἐκ τῶν δύο ἐκείνων ἀνδρῶν, ὁ ἔντιμος στρατιώτης ὁ πεπεισμένος εἰς τὰς ἀρχάς του, ἢ ὁ τυμπανιστῆς ἐκεῖνος τῆς ἐπαναστάσεως θὰ εἶχεν ἐπίδρασιν ὀριστικὴν ἐπὶ τῶν ἐκλογέων, καὶ τὸ μικρὸν ἐκεῖνο πρόβλημα τῆς τρεχούσης πολιτικῆς τὸν ἐνδιέφερον ὡς ζήτημα ὠφέλιμον, ὡς μελέτη ἐπὶ τοῦ πραγματικοῦ. Ὁ Πίττ, ὁ μέγας Πίττ εἰς τὰς κωμοπόλεις τῆς Ἀγγλίας τοιαύτας θὰ ἐποίει βεβαίως παραβολάς.

Οὐδέποτε ὁ Βερδιέ θ' ἀπέτεινε τὸν λόγον πρῶτος πρὸς τὸν Γκαρούς, εἰμὴ ἂν ἐπρόκειτο νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τί ἦτο τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο τῆς ἐφημερίδος, περὶ οὗ εἶχον ὁμιλήσει αὐτῶ καὶ τὸ ὅποιον αὐτὸς δὲν εἶχεν ἀναγνώσει. Πλὴν ὁ Σαρβὲ ἰστάμενος πλησίον του μεγαλοπρεπῆς καὶ

γαλήνιος, τὸν παρεκάλει νὰ φωνῆ πολιτικῶς, ἀβρόφρων κατ' ἐπιφάνειαν. Διὸ ὁ Γκαρούς πρῶτος προύχωρσε πρὸς τὸν ταγματάρχην χαιρετίζων μετὰ μεγαλοπρεποῦς κινήματος, εἰς ὃ ἐνυπῆρχεν ἀκουσίως πικρὸς τις ἀστείτημός.

— Εἰσθε ὁ ταγματάρχης Βερδιέ; ἠρώτησεν εὐγενῶς τὸν ἀντίπαλόν του, ὡς νὰ μὴ τὸν ἐγνώριζε ποσῶς.

Καὶ ἀφοῦ ὁ Βερδιέ ἀπήντησε χωρὶς νὰ προφέρῃ λέξιν διὰ νεύματος ἀπλοῦ τῆς κεφαλῆς, ὁ Γκαρούς προσέθηκε παρουσιάζων αὐτὸς ἑαυτόν, ὡς νὰ ἤθελε διὰ μίας φράσεως νὰ χαράξῃ ἀμέσως τὰ ὅρια τῆς θέσεώς του:

— Εἶμαι ὁ πολίτης Γκαρούς.

Ὁ Δυκάς παρετήρησεν ὅτι ἡ μορφή τοῦ Μουζέν καὶ τοῦ Βουγιάρ, τοῦ πεδιλοποιοῦ καὶ τοῦ βαρελοποιοῦ ἐξήστραπτεν ὑπὸ ποιᾶς τινος ὑπερφανείας. Ἐφρόνουν ὅτι ὁ ὑποψήφιός των ἔθετε καθαρὰ τὸ ζήτημα διὰ τῆς πρώτης αὐτοῦ φράσεως. Ὁ λιθοστρώτης Βοβιέ ἐπεδοκίμαζεν, ἀλλὰ σιωπηλῶς καὶ ὀπωσοῦν στενοχωρημένος.

— Λοιπὸν, ταγματάρχα, ἐξηκολούθησεν ὁ Γκαρούς, σὰς χαιρετῶ προτοῦ ν' ἀρχίσῃ ἡ πάλη!.. Δὲν ὑπάρχει λόγος, ἐπειδὴ σεῖς τάχα ἀντιπροσωπεύετε ὅλα τὰ προνόμια καὶ ἐγὼ ὅλας τὰς διεκδικήσεις, νὰ μὴ τείνωμεν πρὸς ἀλλήλους, ὑμεῖς ὁ ἄστος καὶ ἐγὼ ὁ ἐργάτης, τὴν χεῖρα, πρὶν διασταυρώσωμεν τὰ ξίφη.

Ὁ ταγματάρχης ἴστατο ἐκπληκτός. Ὁ εὐσαρκὸς ἐκεῖνος ἀνὴρ μὲ τὴν γαστέρα πλήρη ἀνεπετάννυε τὸ ὄνομα τοῦ ἐργάτου, ὡς σημαῖαν τρόπον τινὰ, ἐνῶ αὐτὸς ὁ ταλκίπυρος ὅστις εἶχε θυσιάσει ὑπὲρ τῆς πατρίδος του ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του, ἀντεπροσώπευε νῦν, ὡς ἔλεγεν ὁ Γκαρούς, τὰ προνόμια! Καὶ πρὸ παντὸς ἄλλου βεβαίως τὸ προνόμιον τοῦ νὰ φονεῖθῃ ἐν δεδομένη περιστάσει. Ὁ Βερδιέ τόσο ἐξεπλάγη ἐκ τοῦ χυδαίου ἐκείνου φιλοφρονήματος τοῦ ἐπιπλάστου ἵπποτισμοῦ, ρηθέντος μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ εὔρη πρόχειρον ἀπάντησιν. Ἠρκέσθη νὰ μὴ σφίξῃ τὴν χεῖρα, ἣν ὁ Γκαρούς ἐφαίνετο προετοιμαζόμενος νὰ τείνῃ αὐτῶ, ἦτο δὲ τοῦτο ὀπωσδῆποτε μία ἀπάντησις, ἢ καλλιτέρα πασῶν. Ἀλλὰ τὸ συμπτυκνόμενον περίξ πληθος δὲν τὴν ἐνόησεν. Ἐν μόνον εἶδε τὸ πληθος καὶ τὸ ὅποιον ἐνεποίησεν αὐτῶ ἐντύπωσιν, ὅτι ὁ ταγματάρχης οὐδὲν ἀπήντησεν.

— Εἰπέτε του, εἶπεν ὁ Σαρβὲ κρυφίως καὶ μετὰ σπουδῆς, ὅτι θὰ τοῦ ζητήσετε λόγον διὰ τὰς λέξεις διεκδικήσεις καὶ προνόμια εἰς τὴν δημοσίαν συνέλευσιν μετ' ὀλίγον!..

Ὁ Βερδιέ συνησθάνετο ὅτι δὲν ἠδύνατο τῶ ὄντι ν' ἀφήσῃ ἄνευ ἀπαντήσεως τὴν προσαγορευσιν ἐκείνην τοῦ Γκαρούς, ἦτις ἦτο ἡ πρώτη ἀψιμαχία. Ἐπανέλαβε λοιπὸν ὅ,τι περίπου ὑπῆ-

γόρευσε αὐτῷ ὁ γερουσιαστής. Ἄλλ' ἀπεπνίγετο ἐκ τῆς στενωχωρίας καὶ περὶ ἄλλων διαλογιζόμενος, παρετῆρει τὸν Σαβουρῶ, τὸν συντάκτην τοῦ Ἐγγέλους τοῦ Μελέν, ὅστις ἐγέλα συστρέφον τὸν μύστακα.

Ὁ Αἰμίλιος Δυκάς παρετῆρει ὡσαύτως τὸν Σαβουρῶ ἐκεῖνον. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι τὸν ἐγνώριζε... Τὸν ἀνεγνώρισε βέβαια... Αἴ! ἦτο ὁ Σαβουρῶ δὲ Ρεβίλ, καλέ! Εἰς θαμιστῆς τῶν βουλευθάρτων, ὅστις εἶχεν ὑποκριθῆ ἄλλοτε ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὸν ἠθολόγον εἰς τὰς μικρὰς ἐφημερίδας καὶ ἐθορύβει κατὰ τῶν γυναικῶν τοῦ θεάτρου, ἀφοῦ εἶχε συλλέξει ἐρωτοτρόπως τὰ ψυχία τοῦ ἐρωτός των. Ὁ Αἰμίλιος τὸν εἶχε συμπαθητὴν εἰς τὸ Λύκειον καὶ συναδέλφον εἰς τὸν Σύλλογον Μοντεσιέ. Ἄλλοτε ἀπέκλινεν ὑπὲρ τῶν νομιμοφρόνων ὁ Σαβουρῶ δὲ Ρεβίλ. Σήμερον ἐξοφλήσας εἰς Παρισίους ὁ πολίτης Σαβουρῶ, ἐπεζήτηε στάδιον εἰς τὰς ἐπαρχίας, ἠγωνίζετο ὑπὲρ τοῦ πολίτου Γκαρούς καὶ ἀπέκτα ἐν Μελέν τὴν παρθενίαν προμάχου ἐπαναστατικῶν ἰδεῶν.

Ἄλλως τε ἐφαίνετο ὅτι ποσῶς δὲν εἶχεν ἀναγνωρίσει τὸν φίλον Δυκά. Ὁ Αἰμίλιος ἐπροθυμοποιήθη νὰ πλησιάσῃ εἰς αὐτόν, ἐνῶ ὁ Σαρβὲ δὴ μείβετο χειραφίαι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πλήθους καὶ παρουσίαζε τὸν Βερδιέ εἰς τινὰς ἀπλοικοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ κοινοβουλευτικὸς νέος ἐχαιρέτισε τὸν συντάκτην τοῦ Ἐγγέλους μὲ ἕνα Καλημέρα, Ρεβίλ! ἢ κόσμιον καὶ εὐδιάκριτον, τὸ ὁποῖον ἔκαμε τὸν τυχοδιώκτην δημοσιογράφον ν' ἀνασκιρτήσῃ ἐλαφρῶς.

— Πῶς!... Ρεβίλ; εἶπεν ὁ Γκαρούς ἔκθαμβος.

— Αἴ! μάλιστα, ὁ πολίτης Σαβουρῶ δὲ Ρεβίλ, παλαιά μου γνωριμία!

Καὶ ὁ Δυκάς ἐπιμένων ἠρώτα τὸν Σαβουρῶ ἀληθῶς τεθορυβημένον:

— Τί κάμνεις ἐδῶ; Μήπως κατοικεῖς εἰς Δαμναρί;

Ἄλλ' ὁ Σαβουρῶ, ὅστις ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες συνέρχονται ταχέως, ἀπήντησεν:

— Ὅχι, ἐδῶ εἶμαι περαστικός. Ἐπιχειρῶ δημοσιογραφικὴν ἐκστρατεῖαν. Θέλεις τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τοῦ φύλλου μου;

Καὶ ἐξῆγεν ἐκ τοῦ θυλακίου του τὸν Ἐγγελευρ τοῦ Μελέν, ὃν ὁ Δυκάς ὑπώπτεισεν ὅτι ἦτο μᾶλλον ἐχίδνα παρά ἔγχελυς.

— Κρύψε το! εἶπεν ὁ νεαρὸς Πίττ, πάντοτε ἔμφρων. Κρύψε το!... Ὁ ταγματάρχης εὐκολὰ μυγιάζεται!

— Διὰ νὰ φανῆ πεταχτὸς σὰν τῆ μυῖγα; εἶπε γελῶν χλευαστικῶς ὁ Σαβουρῶ, ὅστις ἤθελε νὰ κάμῃ λογοπαίγνιον, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ καλὰ καλὰ τί ἐσήμαινε τὸ λογοπαίγνιόν του. Ἄ,

διάβολε! ἔχει ν' ἀκούσῃ πολὺ χειρότερα ὁ ταγματάρχης σου!

— Δὲν εἶνε ταγματάρχης μου, εἶπεν ὁ Δυκάς μετὰ τινος ἀξιοπρεπείας, ἐνῶ ὁ Ρεβίλ προσέθετεν:

— Εἴμεθα ἀποφασισμένοι διὰ τὰ πάντα, ἐννοεῖς; διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον!

— Διὰ τὰ πάντα! ἐπανέλαβεν ὁ Γκαρούς, ὅστις ἤκουσε τὸ τέλος μόνον τῆς συνδιαλέξεως.

— Ὁπαδὸς ὢν τῆς ἀπεριορίστου ἐλευθερίας, εἶπε σοβαρῶς ὁ Δυκάς, ὀφείλω νὰ σὰς συμβουλευσω ὅπως ἐκφράσητε τὸν λογισμόν σας ἀκέραιον, καίτοι ἀποκρούω κατ' ἀρχὴν τὰς προσωπικὰς ἐπιθέσεις καὶ τὰ κατὰ τοῦ ἀτόμου ἐπιχειρήματα.

Καὶ ἀνεπόλει διὰ τοῦ φλέγματός του εἰς τὸν θαμιστὴν ἐκεῖνον τῶν βουλευθάρτων κομικόν τι πρόσωπον ἔμπλεων περυσιωμένης διδακτορικῆς σοβαρότητος.

— Ὅταν κανεὶς δὲν θέλῃ νὰ τσουγκρανισθῇ κυττάζει τὴν δουλειά του, ἀπήντησεν ὁ δημοσιογράφος. Εἶνε τόσον εὐκόλον νὰ μὴ ἐκτεθῇ τις ὑποψήφιος!

Ὁ συμβολαιογράφος Καπποᾶ ἐνέβαλε τότε τὴν μικρὰν μελαγχροινὴν κεφαλὴν του μεταξὺ τῶν δύο συνδιαλεγόμενων.

— ὦ! εἶπε ψυχρῶς μετὰ προσηνοῦς μειδιάματος, ὑποψήφιος διὰ τὴν βουλευτικὴν ἔδραν ἢ ὑποψήφιος διὰ τὸ τάλληρον, ὅλος ὁ κόσμος εἶνε σήμερον ὑποψήφιος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον.

Ὁ Σαβουρῶ ἦτο ἀρκετὰ πνευματώδης, ὥστε νὰ προσποιηθῇ ὅτι οὐδὲν ἐνόησεν. Ἐχαιρέτισε τὸν Δυκά καὶ τὸν Καπποᾶ ἀπερχομένους μετὰ τοῦ Σαρβὲ καὶ τοῦ ταγματάρχου, ἐνῶ ὁ Γκαρούς ὑψῶν τοὺς ὤμους ἔλεγε πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν:

— Δὲν θὰ βεβύνη πολὺ ἀπέναντι τῆς καθολικῆς ψηφοφορίας αὐτὸς ὁ πυροβολητής.

Ἐν τούτοις περὶ τοῦ Σαρβὲ συνωθοῦντο πολλοὶ χαιρετίζοντες τὸν γερουσιαστὴν καὶ τὸν ταγματάρχην, οὔτινος ἢ ταινία τοῦ παρασήμου ἐνεποίει ἐντύπωσιν εἰς τινὰς παλαιούς στρατιωτικούς. Καὶ ὁ Γκαρούς εἰρωνικῶς ἔλεγε πρὸς τὸν Σαβουρῶ.

— Μήπως θὰ βγῆ τώρα μὲ τὸν δίσκον;

Ἔβλεπε τὸν σχηματισθέντα περὶ τοῦ ταγματάρχου ὄμιλον, τὸν Γκενῶ ὀμιλοῦντα πρὸς τινὰς ἐργάτας, τὸν Σαρβὲ μειδιῶντα, κατηχηριστημένον ὡς ποιμένα ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ποιμνίου του, καὶ ἐπείγεται νὰ εὐρεθῇ ἀπέναντι τῶν ἐκλογέων, ἀπέναντι τοῦ πλήθους καὶ νὰ καταβάλλῃ ἐκεῖνον «τὸν πυροβολητήν».

Ὁ Βερδιέ ἄφινε νὰ τὸν φέρωσιν. Ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος ἐβόμβει περὶ τοῦ ὡς ἐσμὸς μυτῶν. Μερικοὶ εἰσήγον ἤδη ἀπὸ τοῦδε εἰς τὰ θυλακία του αἰτήσεις καὶ ἐζήτουν νὰ διορισθῶσι με-

ταπωληταί καπνοῦ τοῦ μονοπωλίου. Ἐπὶ τῆς ἰσχυρῆς μορφῆς τοῦ στρατιώτου κόπως τις ἐξωγραφείτο ἤδη καὶ οἰονεὶ ἀηδία πρὸς τὸ ἔργον, ὅπερ ἐπεχειρεῖ. Ὁ Δυκᾶς βλέπων τοὺς νευρικούς ἐκείνους δακτύλους μηχανικῶς συστρέφοντας τὸν πυρρόφαιον μύστακά του, ἐμάντευε τὸν ἐνδόμυχον διαλογισμὸν τοῦ ταγματάρχου. Ὁ ἄγαθὸς ἀνὴρ ἔβλεπεν ὅτι ἐξωμοιοῦτο πρὸς δέμα ἐμπορευμάτων, μεταφερόμενον ἀπὸ τῆς μιᾶς κόμης εἰς τὴν ἐτέραν διὰ ν' ἀνοιχθῆ καὶ παρουσιασθῆ εἰς τὸν ἀγοραστήν. Ἄλλόκοτον ἐπάγγελμα!

Καὶ αὐτὸς ἐπίσης ὁ Βερδιέ ἐπέειγετο νὰ εὐρεθῆ ἐνώπιον τῶν ἐκλογέων καὶ νὰ τελειώσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν ἐνωρίτερα τὴν τοιαύτην δοκιμασίαν. Ἀπῆντα ὅπως οὐ ζαλισμένους ἐκ τῆς ἰσχυρῆς ἐκείνης καὶ τῆς τύρβης, εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῶν μὲν καὶ εἰς τοὺς χαιρετισμούς τῶν δέ. Ἄγαθὸς τις ἀνὴρ ὅστις δὲν ἀνῆκεν εἰς τὴν ἐκλογικὴν ἐκείνην περιφέρειαν ὠμίλει αὐτῶ μετὰ θαυμασμοῦ περὶ τοῦ ἰδικοῦ του βουλευτοῦ τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Κορβείλ, Φαλοσῶν, ὅστις ἦτο ὑπόδειγμα τῶν βουλευτῶν. Ναί, μάλιστα! τὸ ὑπόδειγμα, ὁ καλλίτερος ὅλων τῶν βουλευτῶν ἦτο ὁ Φαλοσῶν.

— Καὶ τί ἔκαμε λοιπὸν ὁ Φαλοσῶν; ἠρώτησεν ὁ Βερδιέ.

— Τί ἔκαμε; τίποτε δὲν ἔκαμεν... Ἄλλ' εἶνε ἀναρίθμητοι αἱ ἀναφοραὶ τὰς ὑποίας προσυπέγραψε πρὸς σύστασιν, τὰ παράσημα τὰ ὅποια διένειμεν, αἱ ὑποτροφίαι τὰς ὑποίας ἐπέτυχεν. Εἶνε ἀναρίθμητοι! Διαρκῶς εὐρίσκετο εἰς τὰ γραφεῖα τῶν ὑπουργείων.

— Ὡστε εἶνε παραγγελιοδόχος τοῦ λαοῦ;

— Ἀκριβῶς.

Καὶ ὁ Βερδιέ ἐφριχέ νῦν ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι καὶ αὐτὸς ἴσως ὅπως ὁ Φαλοσῶν ἀδ' καλλίτερος βουλευτῆς) ἔπρεπε νὰ κκατατρίβῃ τὰ ὑποδήματά του περιερχόμενος τὰ γραφεῖα τῶν ὑπουργείων διὰ νὰ ἐνεργήσῃ, νὰ παρακαλέσῃ, νὰ ζητήσῃ.

— Ὅπως δῆποτε ὅμως, ἀνελογίζετο, δὲν θὰ ζητῶ δι' ἐμέ, θὰ ζητῶ δι' ἄλλους.

Ὁ Σαρβὶ θέλων ν' ἀποφύγῃ φρονίμως τὸ νὰ χαρακτηρισθῆ διὰ τῆς παρουσίας του ἢ ὑποψηφιότητος τοῦ ταγματάρχου ὡς κυβερνητικῆ, δὲν ἠθέλησε νὰ παρευρεθῆ εἰς τὴν ὀργανωθείσαν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ζωγράφου δημοσίαν συνεδρίασιν. Ἀπεσύρθη εἰς τὴν εἴσοδον, καταλείπων τὸν Βερδιέ εἰς τὴν τύχην του. Θὰ τὸν ἀνέμενεν εἰς τὸ δημαρχεῖον. Ἄλλ' ὁ Γκενῶ καὶ ὁ Καπποᾶ ἐμελλον νὰ παρασταθῶσιν εἰς τὴν ὁμήγυριν διὰ νὰ ὑποστηρίξωσι τὸν ταγματάρχην. Καὶ ὁ Δυκᾶς ἐπίσης κατῴρθησε νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ πλῆθος χωρὶς νὰ παρατηρηθῆ, διότι δὲν ἦτο ἐκλογεὺς.

Ὁ ταγματάρχης ἠσθάνθη τὴν πνοὴν τοῦ σχεδὸν ἐκλείπουσαν ὅτε ἀνῆλθεν εἰς εἶδος τι ἐξ-

ἔδρας προωρισμένης διὰ τοὺς ὑποψηφίους. Τὸ προεδρεῖον ὑπερέκειτο τῆς ἐξέδρας, προεδρεῖον αὐτοσχέδιον, ἀποτελούμενον ἐκ μιᾶς τραπέζης κεκαλυμμένης διὰ πρασίνου ὑφάσματος, ὅπου ἐνεκκθιδρῦθη μεταξὺ τοῦ Βοβιέ καὶ τοῦ Μουζέν ὁ βαρελοποιὸς Βουγιάρ, φέρων τὰ τυλιγθῆ δάκτυλά του εἰς τὴν ὑπέρυθρον γενειάδα του, ὁσάκις δὲν ἔφερον αὐτὰ ἐπὶ τοῦ προεδρικοῦ κωδωνίσκου.

Ἡ ὁμήγυρις, ἢ προσηλοῦσα νῦν τοὺς ἑπτακοσίους ἢ ὀκτακοσίους ὀφθαλμούς της καὶ ἐπὶ τοῦ Βερδιέ καὶ ἐπὶ τοῦ Γκαρούς, καταλαβόντος θέσιν ἤδη ἐπὶ τινος ἔδρας πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς ἐξέδρας, τὸ συρρεῦσαν ἐκείνο εἰς τὴν ὁμήγυριν πλῆθος συγκεείμενον ἐκ χωρικῶν, μικρομπορῶν, λιθοτόμων τῶν πέριξ, ἐργατῶν, ἐφάνετο σαγηνευθὲν ὑπὸ τοῦ ἀτιθάσσου ὑποψηφίου, ὅστις ἐκάθητο ἔχων τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους, τὴν κεφαλὴν κλίνουσαν πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ τὸ ἦθος τολμηρὸν. Εἰς τὴν ἄκραν τῆς αἰθούσης νέος τις ὑψηλοῦ ἀναστήματος, ὠχρὸς, μὲ μακρὰν ζανθὴν κόμην καὶ γένειον Χριστοῦ ἀναιμικοῦ πρὸ ὀλίγου εἶχε διενεργήσει διαδήλωσιν συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ Γκαρούς, ἅμα τῇ εἰσόδῳ τοῦ ὑποψηφίου τούτου. Ἀπεναντίας ἡ θεὰ τοῦ ταγματάρχου Βερδιέ δὲν ἐφάνετο προκαλέσασα εἰς ὅλον ἐκείνο τὸ πλῆθος ἄλλο αἶσθημα, εἰμὴ τὸ τῆς περιεργείας κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον ζωηρᾶς.

Ὁ κτηνίατρος Γκενῶ, ὅστις συνησθάνετο τὴν τοιαύτην ἐντύπωσιν, ἔλεγε κρυφίως πρὸς τὸν Καπποᾶ:

— Δὲν κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν, διάβολε!.. δὲν κτυπᾷ εἰς τὸ μάτι!

Ὁ Βερδιέ ἐκάθησε πρὸς τὰ δεξιὰ τοῦ Γκαρούς, καὶ ἡ συνεδρίασις ἤρχισεν. Ἐφάνετο εἰς τὸν στρατιωτικὸν ὅτι ὅλα τὰ συμβαίνοντα πέριξ αὐτοῦ ἦτο ὄνειρον. Ἐν τῇ βαρεῖᾳ ἐκείνῃ ἀτμοσφαιρᾷ, πρόσωπα κεχηνότα φωτιζόμενα ἀποτόμως ὑπὸ τοῦ δαψιλῶς εἰσδύοντος ἐξωθεν διὰ τῶν ὑλοφράκτων μεγάλων παραθύρων τοῦ ἐργαστηρίου φωτὸς τῆς ἡμέρας, ὅψεις περιεργοὶ ἢ σκωπτικαὶ ἢ δῦσπιστοι ἐξήταζον αὐτὸν μετὰ παραδόξου προσηλώσεως. Ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του ἡ φωνὴ τοῦ Βουγιάρ κηρύσσοντος «ἀνοικτὴν τὴν παλαίστραν τῶν ὑποψηφιοτήτων» ἐνεποίει εἰς αὐτὸν τὴν αἰσθησὶν τῆς προσκλήσεως τοῦ ἐπὶ τοῦ πλειστηριασμοῦ ὑπαλλήλου, ἐκθέτοντος ἀντικείμενα εἰς τὴν δημοπρασίαν.

Ἐτυλλογίζετο ἂν τῷ ὄντι ἐπρόκειτο περὶ αὐτοῦ, ἂν ἐπενέβαινεν εἰς αὐτὰ τὸ ἄτομόν του καὶ τί ἐζήτηι αὐτὸς εἰς ἐκείνην τὴν κωμωδίαν.

— Πολῖται, ἔλεγεν ὁ Βουγιάρ, ἔχετε ἐνώπιόν σας ὄχι μόνον δύο ἄνδρας ἀλλὰ καὶ δύο ἀρχάς. Εἰς ὑμᾶς ἀπόκειται νὰ ἐκλέξητε. Ὁ πολίτης ταγματάρχης θὰ σᾶς ὁμιλήσῃ ἐντὸς ὀλίγου περὶ τῆς πολιτείας του καὶ ὁ πολίτης Γκαρούς θὰ

σας ἐξηγήτη τὴν ἰδικὴν του. Θὰ εἶνε πιθανῶς καὶ τρίτος ὑποψήφιος, πλὴν αὐτὸς δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Εἶνε μαρκήσιος! Μάλιστα, μαρκήσιος!.. Πρὸς τοῦτους, ὡς λεγουν, διστάζει ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸν ἀγῶνα!.. Ἀποδεικνύει ὅτι γινώσκει τὸ πεδίου τῆς μάχης ὁ κύριος μαρκήσιος!.. Τὸ ἡμέτερον διαμέρισμα, ὅπως σύμπασα ἡ Γαλλία, ἀπέκρουσε πρὸ πολλοῦ σύστημα βασιζόμενον ἐπὶ τῶν φόρων, τῶν μονοπωλίων καὶ τοῦ δικαιοῦματος τῆς δεσποτείας.

Καὶ ἐνῶ ραγδαῖα χειροκροτήματα ἐπεδοκίμαζον τὴν βραχθεῖαν προσφώνησιν τοῦ προέδρου Βουγιάρ, ὁ Βερδιέ, ὄν ὁ τίτλος ἐκεῖνος τοῦ «πολίτου ταγματάρχου» εἶχεν ὅπως οὖν ἐκπλήξει, ἀνελογίζετο τίς ἄρα ἦτο ὁ τρίτος ὑποψήφιος, ὃν ὑπνῆσαστο ὁ βαρελοποιός· Εἰς μαρκήσιος! Πρώτην φοράν ἤκουε νὰ γίνηται λόγος περὶ αὐτοῦ ὁ Βερδιέ. Καὶ ἀκουστικῶς ἀνεζήτησε περὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἐξέδρας τὸν ἀπόντα ἐκείνον ὑποψήφιον.

Ὁ Βουγιάρ προσέθετε νῦν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πατάγου, ὃν προῦκάλει ἡ σφοδρὰ τῆς ὁμηγύρω, περιέργεια:

— Ἐχει τὸν λόγον ὁ πολίτης Γκαρούς.

Βραχθεῖος ὁ ἀρχαῖος δημογέτης ἀνηγέρθη, ἀναμένων κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν ρητόρων τῶν πολιτικῶν συλλόγων καὶ μὲ τὴν στάσιν ὀξυφώνου τῶν θεάτρων τῶν ἐπαρχιῶν ν' ἀποκαταστή ἡ σιγὴ καὶ οὔτε κἂν ἐφάνετο ἀκούων τὰ φρενιτιώδη «εὐγε», ἅτινα ἀπὸ τοῦ βήθους τῆς αἰθούσης ἐξέφερον ὁ ὑψηλὸς καὶ ὠχρὸς νέος. Τὸ ὄμμα τοῦ Γκαρούς ἐφάνετο ἤδη ἀναζητοῦν πέραν τῶν τοίχων τῆς αἰθούσης τὴν ἔμπνευσιν, ἣτις ἤδη συνωφρῦον αὐτὸν καὶ τὸ στόμα του συνεσπᾶτο ἤδη ἐντὸς τοῦ γενείου του ὑπὸ πιχροῦ χλευαστικῶν μειδιάματος.

Ὡμίλησε καὶ εὐθύς ἐκ τῶν πρώτων του λόγων ἡ μάχμος καὶ πάνοπλος εὐγλωττία του, ἡ σφοδρὰ σατυρικὴ καὶ ἀνατρεπτικὴ του ἔκφρασις εὖρεν ἀμέσως ἡχῶ εἰς τὰς ψυχὰς ἐκείνας τὰς πασχούσας εἰτέτι ἐκ τῶν ἀνακνήσεων τῆς συμφοράς. Ἀνεκάλει εἰς τὴν μνήμην τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τὰ φάσματα τῶν ἀλγεινῶν ἡμερῶν, τῶν σκληρῶν μόχθων, τῶν νόσων, τῶν ἀεργιῶν, τῆς πείνης. Πικρίστανε τὸν ἀγρότην ἐργαζόμενον, σπείροντα, θερίζοντα, συναζοντα, διὰ τοὺς ἄλλους, ἀποστέλλοντα τὸν σῖτόν του, τὰς σταφύλας του, τοὺς καρπούς του εἰς τὴν θαψιλῆ τράπεζαν τῶν πλουσίων· τὸν κτίστην πίπτοντα ἀπὸ τοῦ ἰκρίου καὶ συντρίβοντα τὰ ὅστα του, ἐνῶ οἰκοδομᾷ τὸ μέγρον τοῦ τραπεζίτου· τὸν λιθοτόμον τυρλούμενον ὑπὸ τεμαχίου ἀναπηδῶντος λίθου, ἢ φονευόμενον ὡς στρατιώτην ὑπὸ ἐκκρηξέως ὑπονόμου... πᾶσαν πενίαν, πᾶσαν στέρησιν, πάντα τὰ δεινὰ, ὅσα καταβασανίζουν τοὺς ἀτυχεῖς... Ἐνῶ δὲ ὠμίλει, ἄγραι ἀστρα-

πλὶ ἐξηκοντίζοντο ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀκροατῶν. Οἱ ἐργάται ἐκεῖνοι οἱ πρὸ ὀλίγου ἐγκαρτεροῦντες εἰς τὴν τύχην των ἢ μὴ ἀναλογιζόμενοι κἂν ποσῶς αὐτήν, ἤσθάνοντο ἑαυτοῦς ὡσεὶ ἀκνήφοντας ἐκ νάρκης καὶ ἔλεγον καθ' ἑαυτοῦς: «Λέγει τὴν ἀλήθειαν». Καὶ ἔβλεπον σχεδὸν αἰμασσοῦσας ἐκ νέου τὰς ἐπουλωθεῖσας πληγὰς των.

Τότε ὁ Γκαρούς ὑπεδήλου τεχνηέντως ὅτι αὐτὸς ὁ ὑποψήφιος τῶν δυστυχῶν θὰ ἐπέφερε θεραπειάν εἰς τὰς τῶσας αὐτὰς συμφοράς, ἀνακούφισιν εἰς τὴν ὀδύνην καὶ ὅτι πάντα ἐκεῖνα τὰ δυστυχήματα θὰ ἐξηφκνίζοντο ἂν ὁ λαὸς ἤκουε τῆς φωνῆς του.

— Ὅταν συλλογίζομαι, ἔλεγε σείων τὴν κεφαλὴν, ὅτι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Σαλλῦ ἀνηγέρθη μνημεῖον παρὰ τινος κυρίου Σατωβιγιάρ πρὸς ἀνάμνησιν αὐτοῦ, τῆς τροφῆς του κυρίας Πονιέ καὶ τῶν ἐξ σκύλων του!.. Τῶν σκύλων του, συμπολιταὶ! Ἐνῶ σεῖς δὲν ἔχετε πάντοτε ψωμὶ νὰ δώσετε εἰς τὰ παιδιὰ σας!

Βροντώδη χειροκροτήματα, ἐξ ὧν ἐσειόντο αἱ ὕαλοι τῶν πικραθῦρων, ὑπεδέχθησαν τοὺς λόγους τοῦτους καὶ ὁ Βερδιέ ἐσκέπτετο πῶς ἦτο δυνατὸν μετ' ὀλίγον νὰ τὸν ἀκροασθῆ τοιοῦτον ἀκροατήριον ἐκ προοιμίων κυριευθὲν ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅτε εἰς χωρικὸς καθήμενος εἰς τὴν πρώτην σειρὰν τῶν ἐκλογῶν ἀπήντησεν εἰς τὸν Γκαρούς, ὅτε ἡ σιγὴ ἀποκατέστη ὅπως οὖν:

— Μὰ διότι εἶνε καὶ μερικοὶ πλούσιοι φαντασμένοι, δὲν θὰ ἴπῃ πῶς ὅλοι οἱ πλούσιοι εἶνε ἀχρεῖοι!

Ἦτο γέρων τις ἐγγῶριος, λίαν ἀγαπητὸς καὶ εὐφυής, ἡ δὲ διακοπὴ του προῦξένησε πολλὸν γέλωτα.

Ὁ Γκαρούς γενόμενος ἐρυθρότερος προσεπάθησεν ἐπίσης νὰ γελάσῃ. Παρετήρει μὲ τὸν μέλανα ὀφθαλμόν του τὸν διακόψαντα, ὅστις ἔτεινε πρὸς αὐτὸν τὴν πονηρὰν ὡς ἱκτίδας κεφαλὴν του. Ἡ ἀφελὴς κακεντρέχεια τοῦ ἀπλοῦκου ἐκείνου ἀνδρὸς τοῦ καθημένου ἐνώπιόν του, τὸν ἐπείραζεν. Τὸ ἀκρωτήριον ἐτέρπετο.

Ὁ Γκαρούς παρέκαμψε τὸ ζήτημα καὶ ἀντὶ ν' ἀπαντήσῃ, ἠρώτησεν:

— Εἶσαι γεωργός, σὺ πολῖτα, ὅστις μ' ἐρωτᾷς;

— Γεωργός μάλιστα εἰς τὰς διαταγὰς σας.

Ὁ Γκαρούς μὲ βλέμμα οἴκτου προσέβλεψε τὸν πρεσβύτην μικρόσωμον, κεκυφῶτα, τὴν ὄψιν ἔχοντα ἠλιοκαῆ, καὶ ὡς νὰ συνεχινεῖτο, εἶπε πρὸς τὴν ὁμήγουριν ἐγείρων τὰς χεῖρας πρὸς τὴν ὀρορὴν μετὰ χυδαίου μελοδραματικῶ ἤθους:

— Γεωργός!.. γεωργός!.. Ἄ! ταλαίπωρε!

Ὁ γέρων ἐμειδία, τινὲς δὲ περὶ αὐτοῦ ἐψιθύριζον σιγά:

— Δὲν εἶνε δὰ καὶ τόσον πτωχὸς ὁ γέρω-Ζοβέν! Ἐχει κρυμμένο πουγγὶ ὁ γέρω κατεργάρης!

— Λοιπόν, προσέθηκεν ἀποτόμως ὁ Γκαρούς, μὲ τὴν θεατρικὴν τοῦ οἰκτιρμονα στάσιν, εἰξεύρεις ἀφοῦ εἶσαι γεωργός, ὅτι ἔχεις σύ, σύ μάλιστα ὁ ὁποῖος ὀμιλεῖς περὶ τῶν πλουσιῶν, εικοσιδύο χιλιακατομμύρια χρέη ὑποθηκευμένα;

— Ἐγώ;

— Ναί, σεῖς, οἱ χωρικοί... Εικοσιδύο χιλιακατομμύρια!... Ἡ Γαλλία εἶνε ὑποθηκευμένη ὀλόκληρος δι' εικοσιδύο χιλιακατομμύρια. Πῶς θέλεις νὰ πληρωθῶν αὐτά; Ναί σ' ἐρωτῶ, πῶς θὰ τὰ πληρώσετε σεῖς, ἀφοῦ δαπανᾶται τὸ χρῆμα τοῦ πτωχοῦ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀποκαλεῖς σύ φαντασίας καὶ τρέλλας;

Ἐγὼ Ζοβέν ἔξεε τὴν κεφαλήν. Φανερόν ἦτο ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τίνε τρόπον θὰ ἠδύνατο νὰ πληρώσῃ εικοσιδύο χιλιακατομμύρια καὶ μόνον ἡ ἰδέα τῆς πληρωμῆς, ἡ αἰφνιδία ἀποκάλυψις ὅτι ὤφειλεν αὐτὸς ὁ ταλαιπώρος γέρον εικοσιδύο χιλιακατομμύρια εἶφαινετο ὅτι τὸν καθίστα ἡλίθιον. Ἐβλεπεν αἴφνης ἐνώπιόν του ἔτη ἐπὶ ἔτη μόχθων εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν δὲν ἔχει τις τὴν δύναμιν νὰ κοπιᾷ.

— ὦ! θὰ ὑπῆρχεν ἐν μέσον, εἶπεν αἴφνης ὁ Γκαρούς, θὰ ἦτο δὲ τοῦτο τὸ νὰ λάβῃς τὸ δίκρανον σου καὶ νὰ εἴπῃς: Θέλω!

Ὁ πεδιλοποῖός καὶ ὁ βαρελοποῖός ἐχειροκρότου ὅπισθεν τοῦ Γκαρούς, ἐνῶ ἔμπροσθέν του ὁ ὑψηλός καὶ ὠχρὸς νέος ἐξέφερε φοβεράς κραυγὰς ἐνθουσιασμοῦ: «Εὐγε! εὐγε! εὐγε!» Πλὴν ἡ ὀμηγήρις ἔμενε ψυχρὰ καὶ ὁ Σαβουρὸ δὲ Ρεβίλ ἐσκέπτετο ὅτι ἐξ ὑπερβολικῆς ζωηρότητος ὁ ἀφεντικὸς του παρεφέρετο ὑπὲρ τὸ δέον.

— ὦ! ὦ! ἔλεγε γρυλλίζων σιγὰ ὁ γέρον Ζοβέν, εἶσαι κατεργάρης ἐσύ! Ἄλλὰ δὲν μᾶς πιάνεις μὲ αὐτά!

Ὁ δημεγέρτης ἐνόμιζεν ὅτι εὐρίσκεται εἰς συλλαλητήριόν τι ἐν τῇ αἰθούσῃ Λεβὶ τῶν Παρισίων. Ὑψου πολὺ τὴν φωνήν, ἔσπευδε πολὺ. Τὸ ἐνόησε καὶ συνέχων τὴν ὀρμὴν του ἐξηκολούθησε δι' ἄλλου τόνου φωνῆς.

— Εἶνε τρόπος τοῦ λέγειν αὐτὰ ἐποῦ εἶπα, ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι ὁ λαὸς τῶν προαστείων ἢ ὁ λαὸς τῶν ἐξοχῶν πρέπει νὰ ἔχη ὡς ἔμβλημα τὸ Ἄπαιτῶ! Δὲν κηρύσσω τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Ἀνέφερα τὸ δίκρανον ὄχι διὰ νὰ σᾶς παρακινήσω νὰ τὸ σείσητε ἀπειλητικῶς, ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς ὑπενηθυσῶ ὅτι δὲν πρέπει νὰ διέλθητε ὑπὸ τὰ καυδιανὰ δίκρανα τῆς τάξεως τῶν εὐπόρων, ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰ θυλάκια γεμάτα ἢ ἐν ξίφος εἰς τὸ πλευρόν!... Καὶ μετὰ τοῦτο ἐξακολουθῶ.

Τὴν φορὴν ταύτην ἀρκεταὶ φωναὶ ἠκούσθησαν κράζουσαι: Εὐγε Γκαρούς! Ὁ ὑποψήφιος ἀνακτῶν θάρρος ἠδυνήθη ν' ἀναπτύξῃ τὸ θέμα τοῦ λόγου του ἐν ἀνέσει. Ἐγκατελίμπανε τὴν ἰδέαν τῆς ἀνταρσίας, ἣτις ἐπτόει τοὺς ἀκρατάς,

ἀλλ' ἐξεμεταλλεύετο ἐπιτηδείως τὰς πολιτικὰς ἀπογοητεύσεις μετὰ τὰ ἀτομικὰ παθήματα. Ἐπετίθετο τολμηρῶς κατὰ τῶν πολιτικῶν οἴτινες, ὡς ἔλεγεν, ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν λαὸν λαγούς, μὲ πετραχίλια καὶ ἐκράτησαν διὰ τὸν ἑαυτὸν τῶν τοὺς λαγούς. Καιρὸς ἦτο, ἔλεγε, νὰ τεθῆ φραγμὸς εἰς αὐτοὺς τοὺς τυχοδιώκτας. Ὁ πτωχὸς καὶ καταπιεζόμενος λαὸς δὲν τοὺς ἀνείχετο πλέον. Ὁ λαὸς εἶχεν ἀπόφασιν εἰς τὸ ἐξῆς νὰ φροντίσῃ αὐτὸς μόνος περὶ ἑαυτοῦ.

Βαθμηδὸν ἡ τρικυμιώδης ἐκείνη εὐγλωττία ἐξῆπτε τὰ πνεύματα, ἐξωογόνει τὰς παρατόλμους ἐλπίδας εἰς τὰς ἐξημμένας ἐκεῖνας κεφαλὰς, ἐξήγειρε καὶ ὑπεξέκαιε τὰ μίσση.

— Φθάνουν τὰ νευρόσπαστα, συμπολιταί! Ἄνδρες μᾶς χρειάζονται, ἄνδρες ὡς σεῖς μᾶλλον ἢ ὡς ἐγώ. Δὲν θέλομεν πλέον σοσιαλιστάς, κοινοβουλευτικούς, μοναρχικούς, καιροσκοπούς! Παντοῦ ἄς ἐκχυθῇ ραγδαία ἡ ἀναρχικὴ ὀργὴ τοῦ λαοῦ. Ὅχι πλέον ἐπικλήσεις φιλοπόλεμοι! Ὅχι πλέον σύνορα! Ὅχι πλέον πόλεμος! Ὁ πόλεμος οὐδέποτε, ἔστω καὶ ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλοπατρίας, τὸ ὁποῖον πλέον ἐγήρασεν. Ἐπιθυμῶ νὰ ἔλθῃ ὦρα καθ' ἣν πᾶς ἄνθρωπος νὰ δύναται ὅταν τὸν ἐρωτοῦν:—Εἶσαι Γάλλος; ν' ἀπαντᾷ:—Ὅχι! εἶμαι ἀπὸ τὴν Γῆν!

Τιοῦτος ἦτο ὁ ἐπίλογος τῆς ἀγορεύσεως τοῦ Γκαρούς, συναρπάσας ὀλόκληρον τὴν ἐμψυγίαν. Ἐχειροκρότου ὅλοι ἐμμανῶς. Ὁ ὑψηλός καὶ ἰσχνὸς νέος ἐκ τοῦ βάθους τῆς αἰθούσης ἐχαίρειζε τὸν ὑποψήφιόν του μὲ παράφορα νεύματα. Ἡ ἐπικλήσις ἐκείνη τῆς γῆς, γενομένη πρὸς τοὺς χωρικοὺς τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὴν ὡς ἐρωμένην, συνήρπασε τοὺς πάντας ἐν θυέλλῃ ἐνθουσιασμοῦ, ἐκτὸς μερικῶν ἰσχυρογνωμόνων δυσπίστων, τοῦ εἶδους τοῦ Ζοβέν. Ὁ Βουγιάρ δὲ κύπτων πρὸς τὸν Γκαρούς ἔλεγεν αὐτῷ κρυφίως:

— Πολὺ καλά!... Ἐξάριετα!... φθάνει!... Αὐτοῦ τελείωσε!

Ὁ ταγματάρχης Βερδιέ ἠσθάνθη ἑαυτὸν τιτρωσκόμενον εἰς τὰ καιρία, ὅτε ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος ἐχλεύασε τὴν φιλοπατρίαν καὶ ὠμίλησε περιφρονητικῶς περὶ τῆς ἀρετῆς ταύτης, χάριν τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ στρατιώτης θὰ ἐθυσίαζε τὴν ζωὴν του. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἐξυβρίζετο πᾶν ὅ,τι αὐτὸς ἐλάτρευεν, ὅτι ἐρρίπτετο δρᾶξ βορβόρου κατὰ τῆς σημαίας. Καὶ διὰ μιᾶς ἠσθάνθη ἑαυτὸν πάνοπλον, ἀκράτητον, μεταθεβλημένον. Ἐννεῖε τώρα διατὶ πρὸ ὀλίγου ὁ Σαρβέ ἔλεγεν αὐτῷ ὅτι ἡ ὑποψηφιότης του ἦτο καθῆκον.

Ναὶ βέβαια! ἀκούων τοῦ Γκαρούς ὁ ταγματάρχης ἀνεπόλει ὅτι ὁ Σαρβέ εἶχε δίκαιον παρακινήσας αὐτὸν νὰ ἐκτεθῆ. Ναί, ἔπρεπεν οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔχοντες αἰσθήματα ν' ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν ἰδεῶν ἐκείνων τοῦ κοινωνικοῦ μίσους, κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῶν γενο-

μένων έναντίον τῆς πατρίδος ἐν ὀνόματι ἄγνωστον τίνος φιλανθρωπισμοῦ ἀναμίκτου ἐν τοῦτοις μετὰ τῆς ἰδέας τοῦ μίσους καὶ τῶν δικηδικήσεων. Ἡ ἀγόρευσις τοῦ Γκαρούς ἐνέπνεεν εἰς τὸν Βερδιέ τὴν ἰδέαν ὅτι ὤφειλε ν' ἀποκρούσῃ μίαν προσβολὴν καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ μίαν ἔφοδον. Ἀγαθὴ τύχη! Ἡγέθη διὰ ν' ἀπαντήσῃ ὡς νὰ ἐπρόκειτο ν' ἀντιμετωπίσῃ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ.

Δὲν ἐξεζήτησε τὰς φράσεις· δὲν ἀνελογίζετο ἂν ὠμίλει ἐνώπιον δύο ἀτόμων ἢ ἐνώπιον πλήθους ὀλοκλήρου. Ὁχρότατος, εὐθυτενὴς καὶ σοβαρὸς μὲ τὴν ρεδιγκόταν του, χωρὶς ἄλλην κίνησιν εἰμὴ βραχέα τινὰ καὶ ἐπιτακτικὰ κινήματα διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, προσέβαλε τολμηρῶς τὴν θεωρίαν τοῦ Γκαρούς. Πῶς! ἐπρόκειτο μόνον νὰ εἰνέ τις ἀπὸ τὴν Γῆν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς γῆς ὅπου ἔχει τὴν οἰκογένειάν του, ὅπου ἀναπαύονται οἱ γονεῖς του, ὅπου ζῶσι τὰ τέκνα του; Ἀνέλυον τὸ ἔθνος ἐντὸς τοῦ κόσμου ὡς βῶλον ἄμμου ἐντὸς κύματος! Καὶ αὐτὸ ἦτο πρόσδος; Αὐτὸ ἤρχετο νὰ προτείνῃ ὁ πολίτης Γκαρούς πρὸς ἀνθρώπους, οἵτινες εἶδον, ἤκουσαν ἀντηχοῦσας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς Γαλλίας τὰς πτέρνας τῶν Γερμανῶν πρὸ δεκαεσσάρων ἐτῶν; Αὐτὸ ἐτόλμα νὰ εἴπῃ ἐνώπιον ἐνὸς στρατιώτου, ἐνώπιον ἀνδρῶν οἵτινες εἶχον φορέσει τὴν στρατιωτικὴν στολὴν, οἵτινες εἶχον υἱοὺς φοροῦντας αὐτὴν ἀκόμη εἰς τὸ σύνταγμα;

Βεβαίως καὶ αὐτὸς ἐπίσης ὁ Βερδιέ ὠνειροπόλει μέλλουσαν κατάστασιν καθ' ἣν ἡ ἀνθρωπότης εἰρηνεύουσα ἤθελεν ἀποτελεῖ μίαν ἀπέραντον οἰκογένειαν. Ἀλλ' ἡ στιγμή ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο ἀκόμη ἐπιστάσα, οἱ δὲ ἀσπασμοὶ οὗς ἕως τότε ἀντήλλασσον τὰ ἔθνη ἦσαν ἀσπασμοὶ κωμικῆς ἐλαφρότητος, ἂν δὲν ἦσαν προδοτικοὶ ὡς οἱ τοῦ Ἰούδα. «Ἄλλως τε, ἔλεγεν ὁ στρατιωτικὸς μὲ τὸ εἰλικρινές καὶ ἀπέριτον ὕφος του, ὅστις ἀγαπᾷ πᾶρα πολλοὺς, δὲν ἀγαπᾷ κανένα. Νὰ εἰνέ τις υἱός, σύζυγος, πατήρ, φίλος, πολίτης, αὐτὸ ἦδη ὑπεραρκεῖ· νὰ εἶνε ἀπόστολος καὶ ἀπόστολος τῶν ἰδεῶν τῆς Διεθνούς, εἶνε πᾶρα πολὺ.»

Διὰ τὸν Βερδιέ, ἐνῶ ἐλάλει, τὸ ἐργαστήριον ἐκείνο τὸ πεπληρωμένον ἀκροατῶν ἐξηφανίζετο· ἦδη ἐνόμιζεν ὅτι ἔβλεπεν ἐνώπιόν του εὐρύχωρον μέλαν χάσμα, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οὐδὲν διέκρινε καὶ ὑπόθεν ἐξήρχετο θόρυβος συγκεχυμένους δηλῶν συμπάθειαν μᾶλλον. Μετὰ τῆς παραδόξου ἐκείνης παλιμβούλου εὐπαθείας τοῦ πλήθους, οἱ αὐτοὶ ἄνθρωποι οἵτινες εἶχον ἐπευφημήσει τὸν Γκαρούς εὕρισκον ὅτι εἶχεν δίκαιον, πολὺ δίκαιον ὁ ταγματάρχης Βερδιέ καὶ τὸν ἐχειροκρότου.

Διότι ὅπως δῆποτε εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ ἡ πατρις εἶνέ τι ἀγαπητόν. Οἱ λιθοτόμοι ἐκείνοι, οἱ ἐργάται, εἶχον χρηματίσει κατὰ τὸ πλεῖστον

στρατιῶται. Ἀπέμενον εἰς αὐτοὺς ὁ πρὸς τὴν στρατιωτικὴν στολὴν σεβασμός, ἡ ἀγάπη πρὸς ὅ,τι ὑπηρετήσαν καὶ προήσπισαν. Καλὰ ἦσαν ὅσα εἶχεν εἶπει ὁ Γκαρούς, ἀλλὰ δὲν ἦσαν ἄσχημα, ὄχι δὲν ἦσαν διόλου ἄσχημα καὶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα ἔλεγεν ὁ ταγματάρχης. Δὲν εἶχε βέβαια αὐτὸς τὴν φωνὴν τοῦ ἄλλου· ἦτο ἰσχνὸς καὶ μικρόσωμος, ἀλλὰ ἀδιάφορον, ἦτο καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ σημασίαν. Μαζὶ του κανεῖς δὲν ἀστεΐζετο! Ἦτο λεπτοκαμωμένος, ἰσχνὸς ἀλλὰ καὶ ρωμαλέος. Καὶ αἱ καταγώδεις ἐπευφημίαι δι' ὧν ἐχαιρετίσθη ὡς διὰ βροντῶδων κρότων τηλεβόλων ὁ πολίτης Γκαρούς, ἔκαμαν καὶ αὐτὸς νὰ σεισθῶσιν ἐπίσης σφοδρῶς αἱ ὕλοι τῶν παρθύρων τοῦ ἐργαστηρίου.

Ὁ κ. Καπποᾶ ἦτον καταγοητευμένος.

᾿Ωθει κρυφίως τὸν ἀγκῶνα τοῦ Γκενῶ τοῦ γείτονός του καὶ ἔλεγεν.

— Ἀναδεικνύεται ὁ ὑποψήφίός μας!.. Ἀναδεικνύεται!.. Ἐξάρετα!.. περίφημα!

— Ὑπὲρ τὸ δέον φιλόπατρις! ἀπῆντα ὁ κτηνίατρος.

Μόλις εἶχε τελειώσει τὴν ἀγόρευσίν του ὁ Βερδιέ, ὅτε ὁ ὑψηλὸς ξανθὸς νέος ὀρθωθείς εἰς τὸ ἄκρον τῆς αἰθούσης, ἐξέτεινε τὴν ἰσχνὴν του χεῖρα πρὸς τὸν πρόεδρον Βουγιάρ καὶ ἐζήτησε τὸν λόγον.

— Τὸν λόγον! διατί;

— Διὰ ν' ἀποτείνω μίαν ἐρώτησιν πρὸς τὸν ὑποψήφιον.

— Πῶς ὀνομάζεσθε; εἶπεν ὁ πρόεδρος.

— Τιβολιέ (Λέων - Ἰωάννης - Βαπτιστής), ἀπῆντησεν ὁ νέος μετ' ἀγερωχίας ὡσεὶ τὸ ὄνομά του πολύκροτον ἦδη εἰς τὰς λαϊκὰς τῶν Παρισίων συναθροίσεις ἔπρεπε νὰ εἶνε γνωστὸν εἰς Σαλλύ.

Ὁ Βουγιάρ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸν λόγον, ὁ δὲ ταγματάρχης προσεπάθει νὰ μαντεύσῃ ὁποῖαν ἐρώτησιν ἠδύνατο νὰ ἀποτείνῃ αὐτῷ ὁ νέος ἐκείνος τὸν ὁποῖον δὲν ἐγνώριζεν.

Ὁ Γκαρούς, ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ἐπιδεικτικῶς καὶ ὁ Σαβουρῶ δὲ Ρεβιλ εὕρισκόμενος πλησίον του μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν ἀκρατῶν ἀντήλλαξαν βλέμμα ταχύ εἰρωνείας καὶ εὐχαριστήσεως, ἰδόντες τὸν Τιβολιέ σείοντα διὰ τῆς ἰσχνῆς χειρός του τὸ φύλλον ἐφημερίδος τινὸς ὡς σημαίαν. Ἀνεγνώρισαν τὸν *Εργχελιν* τοῦ *Μελέρ*.

— Πολίται, εἶπεν ὁ νέος μὲ τὰς συνήθειας εἰς τοὺς ἀδοκίμους ρήτορας ὑπερβολικὰς χειρονομίας, ὅταν ζητῇ τις τὰς ψήφους τοῦ λαοῦ ὀφείλει νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν λόγον περὶ τῶν πράξεων ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς του, ὡσαν πρὸς ὦραν. Εἶμαι ἀπλοῦς ἐργάτης ζαχαροπλαστείου, κοιτικῶ εἰς Δαμμαρί· ἀλλὰ δύναται πᾶς τις νὰ γνωρίζῃ τί ἔπραξα ἐγὼ καταλειπτῶς εἰς ὅλον

μου τὸν βίον, στιγμὴν πρὸς στιγμὴν, καὶ ἀνθέ-
λη κανεῖς νὰ τὸ μάθῃ εἰμαιέτοιμος νὰ τὸ εἶπω..

— Δὲν σ'ἐξετάζει κανεὶς περὶ αὐτοῦ!.

— Ἐπὶ τοῦ ζητήματος!.

— Ἔστω, εἶπεν ὁ Τιβολιέ, δυσαρεστούμενος
διότι ἠναγκάζετο ν' ἀποσιωπήσῃ τὴν βιογρα-
φίαν του, ἔρχομαι εἰς τὸ ζήτημα. Τί ἐπραξεν ὁ
ταγματάρχης Βερδιέ, ἐδῶ παρῶν, ὅτε ἦτο εἰς
φρουρὰν τινα εἰς τὴν Ἀλγερίαν διὰ νὰ παραπεμφθῇ
ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου εἰς... εἰς...

Ὁ Τιβολιέ ἀνέπτυξε τὴν ἐφημερίδα, ἣν ἐκρά-
τει ἀνὰ χεῖρας καὶ ἀνέγνωσε τὸ ὄνομα ὅπερ
εἶχεν ἤδη λησμονήσει.

— Εἰς Γκέλμαν!.. ναί, εἰς Γκέλμαν! Μάλιστα.

— Εἰς τὸ στρατοδικεῖον; ἠρώτησεν ὁ Βερδιέ
ἐξακολουθῶν νὰ μένῃ ὄρθιος.

Καίπερ ἀναμένων τὴν ἐπίθεσιν, ἔμεινεν ἀπε-
σβολωμένος ἀπέναντι τῆς ἐρωτήσεως καὶ οἱ
ὀφθαλμοὶ του προσηλοῦντο ἀτενῶς ἐπὶ τοῦ νέου
ἐκείνου μετὰ θάμβους, εἰς ὃ ποσῶς δὲν ἀνέμι-
γνύετο καὶ ἡ ὀργή.

— Εἰς τὸ στρατοδικεῖον; ἐπανέλαβεν.

— Ναί, εἰς Γκέλμαν!.. εἰς Γκέλμαν! ἀπήν-
τησεν ὁ Τιβολιέ, χαίρων ἄκρως διότι ἀνεύρισκε
τὸ ὄνομα τοῦτο.

— Ἀπαντήσατε! ἐρώουν οἱ ἀκροαταὶ πρὸς
τὸν ταγματάρχην.

— Ἐξηγήθητε!

— Περιφρονήσατε τὴν ἐπιβουλήν! ἔλεγεν ὁ
Καμποά, παραφερόμενος ἐκ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ του.

— Εἰς Γκέλμαν! εἰς Γκέλμαν! ὠρύετο ὁ
Τιβολιέ μετ' ἐπιμονῆς.

— Σιωπή! ἀπήντησεν ὁ πρόεδρος Βουγιάρ.
Τὸν λόγον ἔχει ὁ πολίτης Βερδιέ.

Ὁ Γκαρούς ἐφάνετο κατηνυχαριστημένος.

Ὁ ταγματάρχης ἠέλησε νὰ ὀμιλήσῃ· ἀλλὰ
τὸ αἶμα ἀνῆλθεν εἰς τὸν λάρυγγά του καὶ σχε-
δὸν τὸν ἀπέπνιγεν. Τὰ ὄτ'α του ἐβόμβουν. Ἀλ-
γεινὴ αἴσθησις περιέσφιγγε τὸ μέτωπόν του ὡς
σιδηρὰ στεφάνη. Εἰς Γκέλμαν!.. Εἰς τὸ στρα-
τοδικεῖον!.. Τί ἐννοεῖ διὰ τούτου ὁ Τιβολιέ; ὁ-
ποία ἦτο ἄρ'α γε ἡ συκοφαντία, ἣν εἶχον παρα-
σκευάσει;

— Εἶνε τυπωμένον! εἶπεν ὁ ἐργάτης. Καὶ
ἂν ἀγαπάτε— καὶ ἐπέσειε τὸν *Ἐρχελευ* τοῦ
Με.λέν—τὸ ἀναγινώσκω.

— Μάλιστα, ἀναγνώσατε!.. εἶπε τότε ὁ ταγ-
ματάρχης ἀπαθῶς. Ἐπεθύμουν νὰ τὸ μάθω...

Ἄλλ' ἀνὴρ τις ὑψηλός, στρατιωτικὸν ἔχων τὸ
ἦθος, ἰσχυρὸς ὡς πάσσαλος, ἠγέρθη ἤδη ἐκ τοῦ
μέσου τοῦ πλήθους, ὤρμησε πρὸς τὴν ἐξέδραν,
ἐζήτησε τὸν λόγον, τὸν ἔλαβε ταυτοχρόνως ἀφ'
ἑαυτοῦ καὶ ἐκτείνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ταγ-
ματάρχην, ἀνέκραξε μετὰ σφοδρᾶς φωνῆς, ἥς ἡ
ἀγανάκτησις ἐν τῷ ἅμα ἐνεποίησεν αἴσθησιν
εἰς τὸ ἀκροατήριον :

— Εἶνε περιττόν! Δὲν θ' ἀναγνωσθεῖν αὐ-
ταὶ αἱ αἰσχρότητες. Ὅχι, δὲν θὰ ἀναγνωσθεῖν,
σὰς τὸ λέγω ἐγὼ, ὁ Φουρνερέλ!.. Δὲν ὑπάρχει
οὐδὲ λέξις ἀληθείας ἐξ ὧσων περιέχει αὐτὸ
τὸ παραμῦθι.. οὐδὲ λέξις! Ὁ ταγματάρχης
Βερδιέ τοῦ ἑοῦ συντάγματος τοῦ πυροβολικοῦ οὐ-
δέποτε κατηγορήθη διὰ τὸ ἐλάχιστον, σὰς δίδω
τὸν λόγον μου. Ἄν δὲ ἐκεῖνοι ὅπου τὸν κατη-
γοροῦν ἔχουν τὸ θράσος νὰ ὑποστηρίζουν καὶ
προφορικῶς ὅσα ἐτόλμησαν νὰ γράψουν, θὰ
ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τὸν Πέτρον Φουρνερέλ, πρῶν
πυροβολητῆν, ὅστις εἶνε ἰκανὸς νὰ γείνη κομ-
μάτια διὰ τὸν ταγματάρχην του, ὅπως ὑπάρχει
ὁ Θεὸς ὅπου προσκυνοῦμεν!.. Ἄς τὸ σκεφθεῖν!..

Ὁ Φουρνερέλ λαλῶν εἶχε τοποθετηθῆ πλη-
σίον τοῦ ταγματάρχου ὡς νὰ ἐπρόκειτο νὰ δε-
χθῆ ἀντ' ἐκείνου χάλαζαν σφαιρῶν καὶ ἔβλεπε
μὲ ἦθος ὀργίλον τὸν συντάκτην τοῦ *Ἐρχέλευ*
τοῦ *Με.λέν*, ὅστις ἐπίσης εἶχεν ἀνορθωθῆ καὶ ὡς
νὰ ἤθελεν ἴσως νὰ προκαλέσῃ τὸν πρῶν στρα-
τιώτην, συνέστρεφε γελῶν τὸν μύστακά του.

Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Φουρνερέλ ἐνεποίησεν αἰ-
σθησιν εἰς τὸ πλῆθος. Τὸν δὲ Βερδιέ συνεχίνει
ἅμα καὶ ἐταπεινὸν ἢ ἐπέμβασις αὕτη. Ὅσον
ἀγαθὸς καὶ γενναῖος καὶ ἂν ἦτο ὁ ἄλλοτε σύν-
τροφός του, ὁ ταγματάρχης ὅπωςδῆποτε δυση-
ρεστεῖτο βλέπων ἑαυτὸν προστατευόμενον παρ'
ἐνὸς κατωτέρου του. Ἄλλως τε ἡ προστασία δὲν
ἀφώπλιζε τὸν Τιβολιέ, ὅστις ἐπανελάμβανε
μετὰ πειρακτικῆς διαθέσεως τὸν ἐπιβόλν :

— Εἰς Γκέλμαν!.. Ὅλ' αὐτὰ δὲν μᾶς λέγουν
τίποτε διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Γκέλμας!

— Ἄλλὰ τέλος πάντων, πολίτα ταγματάρχα,
εἶπεν ὁ πολίτης Βουγιάρ, τὸ ἀπλούστερον πράγ-
ματι θὰ ἦτο νὰ ἐξηγηθῆτε ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀξιο-
θρηνήτου ὑποθέσεως τῆς Γκέλμας.

Αἱ περὶ τούτου γινῶμαι τοῦ πλήθους ἦσαν δι-
χασμέναι. Τινὲς ἀκροαταὶ ὑπόπτειον ἀορίστως
σκευαρίαν τινα, ἄτιμόν τινα πράξιν οἰανδήποτε
ὑποκρυπτομένην ὑπὸ τὴν ἀξιοθρηνήτην αὐτὴν
ὑπόθεσιν» ὡς ἔλεγεν ὁ πρόεδρος.

Ὁ κτηνίατρος Γκενώ, ὅστις δὲν ἀμφέβαλλε
περὶ τῆς ἐντιμότητος τοῦ ταγματάρχου, εὐρ-
σκεν οὐχ ἦττον ὅτι ὁ Βερδιέ ὑπὲρ τὸ δέον ἐπέ-
μενε νὰ μὴ παράσχῃ ἐξηγήσεις.

Τότε μεγάλαι κραυγαὶ ἠκούσθησαν ταυτο-
χρόνως εἰς τὸ ἀκροατήριον· οἱ ἐργάται καὶ οἱ
χωρικοὶ ἤρχισαν ν' ἀπαιτῶσι τὰς ἐξηγήσεις,
φωνάζοντες ρυθμικῶς, ἐν εἰδει ἐπιβόδου. «Ἡ
Γκέλμα, Ἡ Γκέλμα!..»

— Ἡ Γκέλμα; εἶπεν ὁ Βερδιέ ἀνακτῶν τὴν
ἀπάθειάν του ἀπέναντι τῶν παιδαριωδῶν ἐκεί-
νων ἀταξιῶν, αἵτινες εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ
φανεῖν ὡς ὕβρεις. Ὁ συντάκτης τοῦ φύλλου,
τὸ ὅποιον ὁ κύριος κρατεῖ εἰς χεῖράς του (καὶ
ἐδείκνυε τὸν Τιβολιέ) ἔπρεπεν αὐτὸς νὰ μὲ πλη-

ροπορήσει περί τῆς ὑποθέσεως τῆς Γκέλμας. Δὲν δύναμαι νὰ τὴν γνωρίζω ἐγὼ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν τῆς Γκέλμας, ἀφοῦ οὐδέποτε ἐπάτησα εἰς Ἄλγεριαν!.

— Οὐδέποτε; ἀνέκραξεν ὁ Τιβολιὲ δυσπίστως.

— Οὐδέποτε!

— Καὶ ὅμως ὁ Ἐγγέλως τοῦ Μελέρ... ἡ ἐφημερίς τοῦ Γκαρούς!..

— Ἐδῶ παρὼν εἶνε ὁ συντάκτης, εἶπεν ὁ Φουρνερέλ δεικνύων τὸν Σαβουρῶ δὲ Ρεβίλ. Ἄς ἐξηγηθῇ!.. Αὐτὸς ὀφείλει νὰ ἐξηγηθῇ!.

Ὁ Γκαρούς ὀπωσοῦν ἐρυθρὸς καὶ στενοχωρημένος ἔνευεν εἰς τὸν Σαβουρῶ ν' ἀπαντήσῃ καὶ ν' ἀπαντήσῃ ταχέως, διότι προησθάνετο ὅτι δυσάρεστόν τι ἔμελλε ν' ἀναφυῇ.

Ὁ Σαβουρῶ ἐζήτησε τὸν λόγον παρὰ τοῦ Βουγιάρ.

Ἐμειδία ἐνῶ ἐλάλει ὁ Σαβουρῶ δὲ Ρεβίλ ἐκείνος· ἐγέλα ἐμπαικτικῶς, ὡς νὰ ἤθελεν ἀπλῶς νὰ «κάμημίαν ἀστείότητα» εἰς τὸν ταγματάρχην. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ἀφηγήθη εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ἐγγέλως μίαν κάποιαν ἱστορίαν περὶ δίκης τινὸς ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου, εἰς ἣν ἀνemiγνύετο καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ταγματάρχου Βερδιέ. Ἄλλ' ἔνεκα πληροφοριῶν ἀτελῶν καὶ ἀνκριθῶν εἶχε περιπέσει εἰς λάθος, δι' ὃ αὐτὸς πρῶτος ἐλυπέτο πλέον παντὸς ἄλλου.

— Ναί, πλέον παντὸς ἄλλου. Ἡμεῖς πρῶτοι εἴμεθα οἱ βεβαιώσαντες τὸ γεγονός, θεωροῦμεν δὲ τιμὴν μας ἡμεῖς πρῶτοι πάλιν, — ἐδήλωσεν ὁ Σαβουρῶ, — ἀκούετε; ἡμεῖς πρῶτοι νὰ δηλώσωμεν ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται γεγονός εἶνε κατ' ἀρχὴν ἀνυπόστατον.

— Εὐγε! ἔκραξεν ὁ Γκαρούς.

Ἀπέναντι δὲ τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης εἰλικρινείας πλείστοι ἀκροαταὶ ἐπανάλαβον: Εὐγε! Μόνος ὁ Τιβολιὲ ἐφαίνετο κατησχυμένος.

— Λοιπὸν τότε ἡ Γκέλμα;... Ἡ Γκέλμα;...

Ἄλλ' ὁ Σαβουρῶ διηγήθη πόθεν προῆλθε τὸ λάθος. Ὁ παραπεμφθεὶς εἰς τὸ στρατοδικεῖον τῆς Γκέλμας ἀξιωματικὸς δὲν ἦτο ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ, ἀλλ' ὑπολοχαγὸς τῶν ἀκροβολιστῶν, δὲν ἐκαλεῖτο Βερδιέ, ἀλλὰ Ρισῶν δὲν κατηγορεῖτο ἐπὶ παρνόμῳ εἰσπράξει, ἀλλ' ἐπὶ τραυματισμῷ τινος, μεθ' οὗ ἐμονομάχησεν. Δὲν κατεδικάσθη πκρά τοῦ στρατοδικείου, ἀλλ' ἠλώθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν χειροκροτήσεων τῶν συναδέλφων του. Παρεκτὸς τῶν ἐπουσιωδῶν τούτων λεπτομερειῶν, ἐξ ὧν ἠδύνατό τις ν' ἀπατηθῇ, ὡς βλέπετε, προσέθηκεν εὐμενῶς ὁ δημοσιογράφος, τὸ γεγονός αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἦτο ἀκριβέστατον.

Οἱ ἀκροαταὶ ἤρχισαν νὰ μὴ ἐννοῶσι τι πλέον ἐκ τῆς συζητήσεως, ὁ δὲ Γκαρούς βασιζόμενος εἰς τὴν ἐπιρριφθεῖσαν εἰς τὸ πνεῦμά των σύγχυ-

σιν, ἤλπιζεν ὅτι μεθ' ὅλα ταῦτα θ' ἀπέμενεν ὅπως δῆποτε ἐκ τῆς ἀξιοθρηνήτου ἐκείνης ὑποθέσεως τῆς Γκέλμας ὑστεροβουλία τις καὶ ὑποψία εἰς τὸν νοῦν μερικῶν. Ἐν συνόλῳ ἐν τούτοις τὸ ἐξαγόμενον ἀπέβαιεν οὐδέτερον. Ὁ πρόεδρος Βουγιάρ ἔθηκε χωριστὰ εἰς ψηφοφορίαν τὰς ὑποψηφιότητος τοῦ Γκαρούς καὶ τοῦ Βερδιέ, ἀμφότεραι δὲ ἐνθέρμως ἀνεκρηύχθησαν μετ' ἐπευφημιῶν.

(Ἔπεται συνέχεια).

Η ΟΔΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

(Ἐκ τῶν Ἀθηναϊκῶν Ἐπιστολῶν τοῦ κόμητος de Mouy)

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Ἐδῶ τάφος, ἐκεῖ θέατρον. Ὅταν τις μεταβαίη ἀπὸ ἐρείπιων εἰς ἐρείπια, αἱ ἀντιθέσεις αὐταὶ ἰσχυροτέραν ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα. Ἀποτελοῦσι κατὰ τινα τρόπον ἀπτὰ λείψανα τῶν διαφόρων ἐκφάνσεων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου· οἱ ναοὶ ἐξαγγέλλουσι τὰς προσευχὰς καὶ τὸ ἰδεῶδες τῶν παλαιῶν, αἱ τροπιοφόροι ἀψίδες καὶ οἱ κίονες διηγοῦνται τὴν δόξαν αὐτῶν, οἱ τάφοι ὑπεθυμίζουσι τὰ δάκρυα, τὰ θεάτρα διετήρησαν τὴν ἠχὴ νεκρωθέντων ἐνθουσιασμῶν καὶ ἀποσβεσθέντων γελῶτων. Ὁ ζῆθρωπος ὀλόκληρος ἂν καὶ καταπεσῶν καὶ ἐξαφανισθεὶς σώζεται ὅμως ἐκεῖ, ἐν τοῖς μνημείοις.

Τῆς Μουνηχίας τὸ θέατρον δὲν εἶναι μέγα· τὸ κάτω μέρος τοῦ ἡμικυκλίου σφάζεται ὅλον, μόνον βαθμιδῆς τινες κατεββάχθησαν. Πτωχοὶ παῖδες κάθηνται ἐπὶ τῶν ἐρείπιων καὶ θερμαίνονται εἰς τὸν ἥλιον. Αἱ πλάκες, ἐφ' ὧν ἄλλοτε ὠρχεῖτο ὁ χορός, εἶναι ἀκόμη συνηρμοσμένοι ὡς ἂν ἐπρόκειτο τώρα νὰ πκρέλθωσιν οἱ αὐληταί. Ὅπισθεν, ὑψηλὸν τι χεῖλωμα δηλοῖ τὸν τόπαν, ὅπου ἦτο ἡ σκηνή. Ἐκεῖ ἐδιδάχθησαν τοῦ Εὐριπίδου καὶ τοῦ Μενάνδρου τὰ δράματα, πιστεύω δὲ ὅτι καὶ τὰ κωμικὰ παίγνια τῶν χρόνων ἐκείνων, λησμονηθέντα τώρα, ὅπως καὶ οἱ θεαταὶ οἱ ἐξ αὐτῶν τερπόμενοι. Τί λαμπροὺς στίχους, τί ἀστεῖα σκώμματα, τί μουσικοὺς τόνους σεμνοῦς ἢ γελοίους θὰ ἤκουσαν οἱ κατηρειπωμένοι ἐκείνοι λίθοι! Εἰς τὸ βάθος, ὁ ὄρμος τῆς Μουνηχίας ἐχρησίμευεν ὡς σκηνογραφία τοῦ θεάτρου. Καὶ μένει τώρα ἐκ πάσης τῆς παλαιᾶς ἀγωνιστικῆς τοῦ θεάτρου λαμπρότητος μόνη ἡ φυσικὴ ἐκείνη σκηνογραφία καὶ ὁ ἥλιος, ὅστις διὰ τῶν ἀκτίνων του ἔφλεγε τὰ λευκὰ μάρμακα κατὰ τὰς παλαιὰς ἡμέρας.

Ἐγγὺς τοῦ τόπου τούτου, παρὰ τὴν θάλασσαν, ἀνευρίσκω παλαιὰς τινὰς ἑδρας λιθίνας. Ἐκεῖ λέγουσιν ὅτι ἦτο τὸ παλαιὸν δικαστήριον